

L'última transició

Bulgària comença a conèixer l'autèntica teràpia de xoc capitalista després de vuit anys de caos polític i de mercantilisme mafiós. És el país de l'antiga àrea soviètica amb menys inversions occidentals.

Bulgària ha estat l'ex-satèl·lit amb la transició al capitalisme més dilatada de totes les que s'han fet a l'Europa oriental. La causa no ha estat l'elecció d'una via gradual sinó el caos polític. Durant vuit anys l'insoluble monolitisme de l'aparell comunista, la desorganització de la dreta i la inexistència de societat civil han paralitzat totes les iniciatives de reforma econòmica en un dels països més pobres de l'anomenat "sud de l'est".

Finalment, la derrota electoral dels neocomunistes la passada primavera i l'arribada al poder per majoria absoluta de la Unió de Forces Democràtiques dirigida pel jove líder Ivan Kostov va configurar l'escenari polític, hipotèticament estable, per treure el país de l'estancament. Nou mesos després, tot i la firma d'un pacte entre el govern de dretes i les organitzacions de treballadors, l'impacte de la política neoliberal ha fet pujar fins al límit la tensió al carrer.

Fins el punt que el sindicat Podkrepa, nascut en la resistència contra el comunisme amb el nom de Solidaritat a Polònia, està a punt de trencar els acords de no-agressió amb el govern d'Ivan Kostov. Poc abans d'acabar el 1997, fent balanç, el secretari de Podkrepa Vladimir Boiadiev, no s'estava de dir en una escenificació populista per a les seves bases: "si cal farem fora de Bulgària el FMI a garrotades". Després de l'emotiu estirabot retòric, Vladimir Boiadiev presentava els números: el 1997 els búlgars perderen un 20% del seu poder adquisitiu a causa de la teràpia de xoc de l'FMI basada en l'austeritat pressupostària, la retallada de despesa social, amb el lògic abandonament de la sanitat i l'ensenyament, i la congelació dels salaris.

L'informe del sindicat entrava en comparacions. Comparava la congelació dels salaris proletaris —ajustats a la inflació galopant només deu cops l'últim any— amb les trenta-nou vegades que els diputats s'han apujat el sou. Els diputats cobren cada mes 290 dòlars, mentre que el salari mitjà és de 25 dòlars i les pensions no van gaire més enllà dels 17 dòlars.

En canvi, tant les elits polítiques dirigents com les econòmiques se senten prou satisfetes amb aquests primers mesos de capgirament socioeconòmic. Tot i que el 90% del sector industrial continua en mans de l'estat s'hi van privatitzant grans porcions: el 1997 hi hagué un total de 517 operacions de venda, moltes de les quals amb intervenció del capital estranger. La satisfacció de les elits emergents per aquests negocis, que s'expressa en l'ostentació de luxe, contrasta amb el descontentament del FMI que no para d'avisar de dos perills: la lentitud del procés de privatització i el fet que a Bulgària li passi el mateix que a Rússia, és a dir, que la privatització sigui un cau de corrupció i d'acumulació criminal.

Per esquivar aquestes amenaces el novembre passat hi hagué a Sofia una conferència internacional sobre les inversions als Balcans. Per atreure capitals estrangers el parlament aprovà una llei segons la qual les inversions de més de cinc milions de dòlars es beneficiaran d'una deducció del 50% en els impostos durant deu anys. Així mateix, les empreses mixtes amb més del 50% de capital búlgar podran comprar terres, una de les qüestions més impermeables al mercantilisme a tota l'Europa eslava. Bulgària continua ocupant l'últim lloc en el rànquing d'inversions estrangeres en països postco-

ARXIU / EFE

munistes: només 780 milions de dòlars comptabilitzats.

És per això que tot i les seves conviccions anticomunistes i anti-soviètiques, Ivan Kostov, com tots els seus antecessors, fa esforços de pragmatisme i continua mirant cap a Moscou com un dels mals menors inevitables per a Sofia. Sap que ha de plantejar amb diplomàcia les relacions, tant amb l'OTAN com amb la UE, perquè no oblidia que el gas i el petroli que necessita Bulgària arriben de Rússia. I quan els sectors més radicals de la Unió de Forces Democràtiques denuncien el "tradicional xantatge" del Kremlin, Kostov crida a la calma i diu que Bulgària ja no serà mai més satèl·lit. Però, per què no allò que en diuen "un soci estratègic"?

Manifestació a Sofia contra els neocomunistes, derrotats la passada primavera. La imposició, per part del govern de dreta guanyador de les eleccions, de les receptes del Fons Monetari Internacional ha creat malestar entre els treballadors.

Llibert Ferri